

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Ректор Житомирського
медичного інституту
Житомирської обласної ради

В.Й.Натило

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ У ЖИТОМИРСЬКОМУ МЕДИЧНОМУ ІНСТИТУТІ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

I. Загальні положення

1.1. Положення про дистанційне навчання (далі - Положення) у Житомирському медичному інституті Житомирської обласної ради є нормативним документом, який регламентує організацію процесу дистанційної форми навчання в Житомирському медичному інституті Житомирської обласної ради.

1.2. У своїй роботі з впровадження дистанційного навчання Житомирський медичний інститут Житомирської обласної ради керується чинними документами:

- Конституцією України
- Законом України «Про вищу освіту», «Про освіту»
- Положенням про дистанційне навчання (затверджено Наказом МОН України №761 від 14.07.2015 р.)
- Положенням про електронні освітні ресурси (затверджено Наказом МОН України №749 від 29.05.2019 р.)
- «Положенням про організацію освітнього процесу у Житомирському медичному інституті Житомирської обласної ради» (протокол №5 засідання Вченої ради від 30.11.2017 р.).

1.3. Під **дистанційним навчанням** розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

1.4. **Метою** дистанційного навчання є надання освітніх послуг шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій за певними освітніми або освітньо-кваліфікаційними рівнями відповідно до державних стандартів освіти.

1.5. **Завданням** дистанційного навчання є забезпечення здобувачів освітніх послуг можливості реалізації конституційного права на здобуття освіти та професійної кваліфікації незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання відповідно до їх здібностей.

1.6. У цьому Положенні терміни і поняття вживаються у таких значеннях:

- асинхронний режим – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою у часі, застосовуючи при цьому електронну пошту, форум, соціальні мережі тощо;
- веб-ресурси навчальних дисциплін (програм), у тому числі дистанційні курси, – систематизоване зібрання інформації та засобів навчально-методичного характеру, необхідних для засвоєння навчальних дисциплін (програм), яке доступне через Інтернет (локальну мережу) за допомогою веб-браузера та/або інших доступних користувачеві програмних засобів;
- веб-середовище дистанційного навчання – системно організована сукупність вебресурсів навчальних дисциплін (програм), програмного

забезпечення управління вебресурсами, засобів взаємодії суб'єктів дистанційного навчання та управління дистанційним навчанням;

- дистанційна форма навчання – форма організації освітнього процесу у закладах освіти, яка забезпечує реалізацію дистанційного навчання;

- інформаційно-комунікаційні технології дистанційного навчання – технології створення, накопичення, зберігання та доступу до веб-ресурсів (електронних ресурсів) навчальних дисциплін (програм), а також забезпечення організації і супроводу освітнього процесу за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення та засобів інформаційно-комунікаційного зв'язку, у тому числі Інтернету;

- психолого-педагогічні технології дистанційного навчання – система засобів, прийомів, кроків, послідовне здійснення яких забезпечує виконання завдань навчання, виховання і розвитку особистості;

- синхронний режим – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої всі учасники одночасно перебувають у веб-середовищі дистанційного навчання (чат, аудіо-, відеоконференції, соціальні мережі тощо);

- система управління веб-ресурсами навчальних дисциплін (програм) – програмне забезпечення для створення, збереження, накопичення та передачі веб-ресурсів, а також для забезпечення авторизованого доступу суб'єктів дистанційного навчання до цих веб-ресурсів;

- система управління дистанційним навчанням – програмне забезпечення, призначене для організації освітнього процесу та контролю за навчанням через Інтернет та/або локальну мережу;

- суб'єкти дистанційного навчання – особи, які навчаються (здобувачі вищої освіти), та особи, які забезпечують освітній процес за дистанційною формою навчання (педагогічні та науково-педагогічні працівники);

- технології дистанційного навчання – комплекс освітніх технологій, включаючи психолого-педагогічні та інформаційно-комунікаційні, що надають можливість реалізувати процес дистанційного навчання в освітніх закладах та наукових установах.

II. Інструменти спілкування у дистанційному навчанні

Електронна пошта – це стандартний сервіс Інтернету, що забезпечує передавання повідомлень, як у формі звичайних текстів, так і в інших формах (програмах, графіці, звуках, відео) у відкритому чи зашифрованому вигляді. У системі освіти електронна пошта використовується для організації спілкування викладача й студента (слухача), а також здобувачів освіти між собою.

Форум – найпоширеніша форма спілкування викладача й здобувачів освіти у дистанційному навчанні. Кожний форум присвячений будь-якій проблемі або темі. Модератор форуму (мережевий викладач) реалізує дискусію чи обговорення, стимулюючи питаннями, повідомленнями, новою цікавою інформацією. Програмне забезпечення форумів дозволяє приєднати

різні файли певного розміру. Кілька форумів можна об'єднати в один великий. Наприклад, під час роботи малої групи здобувачів освіти над проектом, створюються форуми для кожної окремої групи з метою спілкування під час проведення дослідження над вирішенням поставленого для даної групи завдання, потім – обговорення загальної проблеми проекту усіма учасниками навчального процесу (веб-конференція).

Чат – спілкування користувачів мережі в режимі реального часу, засіб оперативного спілкування людей через Інтернет. Є кілька різновидів чатів: текстовий, голосовий, аудіовідеочат. Найбільш поширений текстовий чат. Голосовий чат дозволяє спілкуватися за допомогою голосу, що під час вивчення іноземної мови у дистанційній формі є важливим моментом. В освітніх цілях за необхідності можна організувати спілкування в чатах з носіями мови. Це реальна можливість мовної практики, яка проводиться у рамках запропонованої для дискусії проблеми, сумісної проектної діяльності, обміну інформацією.

Відеоконференція – це конференція реального часу в on-line режимі. Вона проводиться у визначений день і в призначений час. Для якісного проведення відеоконференції, як і телеконференції, необхідна її чітка підготовка: створення програм (цим займається мережевий викладач), своєчасна інформація на сайті і розсилка за списком (виконує педагог-куратор). Відеоконференція – один із сучасних способів зв'язку, що дозволяє проводити заняття у «віддалених класах», коли здобувачі освіти і викладач знаходяться на відстані. Отже, обговорення й прийняття рішень, дискусії, захист проєктів відбуваються у режимі реального часу. Викладач і студенти (слухачі) можуть бачити один одного, викладач має можливість супроводжувати лекцію наочним матеріалом.

Блог - це форма спілкування, яка нагадує форум, де право на публікацію належить одній особі чи групі людей. В Інтернет-курсі з мови технології блогу можна використовувати під час навчання у колективі. Наприклад, автор (один студент чи їх група) виконав певне завдання (твір, есе), яке розміщується на сайті свого мережевого щоденника (блогу), потім автор блогу дає можливість іншим студентам прочитати і прокоментувати розміщений матеріал. У студентів з'являється можливість обговорення й оцінки якості публікації і коментарів іноземною мовою, що сприяє розвитку мовленнєвих навичок.

Середовище Classroom дозволяє організувати онлайн навчання, використовуючи відео, текстову та графічну інформацію, різні додатки Google. Вчитель має можливість контролювати, систематизувати, оцінювати діяльність, переглядати результати виконання вправ, застосовувати різні форми оцінювання.

Соціальні мережі та Viber дозволяють створювати закриті групи, чати, обговорення тем, завдань, проблем, інформації.

III. Реалізація дистанційного навчання

3.1. Мета впровадження дистанційного навчання в Житомирському медичному інституті Житомирської обласної ради:

- реалізація інноваційно-креативної складової ідеології вивчення дисциплін;
- надання здобувачам освітніх послуг можливості отримати поглиблені знання, набути уміння та навички систематичного подальшого професійного самовдосконалення відповідно до обраної спеціальності з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій за місцем проживання або тимчасового перебування;
- набуття методологічного та технологічного досвіду для створення в Житомирському медичному інституті Житомирської обласної ради системи дистанційної освіти;
- підвищення якості освітнього процесу.

3.2. Дистанційне навчання в Житомирському медичному інституті Житомирської обласної ради реалізується шляхом застосування дистанційної форми як окремої форми навчання, а також використання технологій дистанційного навчання для забезпечення викладання в різних формах.

3.3. Дистанційна форма навчання в інституті запроваджується відповідно до наказу ректора.

3.4. Підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації (післядипломна освіта) кадрів за дистанційною формою навчання здійснюються в Житомирському медичному інституті Житомирської обласної ради за ліцензованими, акредитованими напрямками підготовки (спеціальностями) та/або освітніми програмами.

3.5. В інституті освітній процес за дистанційною формою організовується відповідно до робочих навчальних планів, адаптованих до дистанційної форми навчання.

3.6. Вимушене, тимчасове переведення здобувачів вищої освіти на дистанційну форму навчання здійснюється у зв'язку з неможливістю проведення занять за денною (очною) формою навчання відбувається за наказом ректора Інституту у зв'язку з настанням непередбачуваних обставин (карантин, виникнення пожежі, введення воєнного стану тощо).

3.7. Веб-ресурси, що використовуються в Житомирському медичному інституті Житомирської обласної ради для забезпечення освітнього процесу за дистанційною формою навчання, мають відповідати уніфікованим вимогам, іншим нормативним документам, які розробляються Житомирським медичним інститутом, розглядаються вченою радою та затверджуються ректором.

3.8. Технології дистанційного навчання під час організації та забезпечення денної, заочної форм навчання можуть використовуватись в Інституті за наявності відповідного кадрового та системотехнічного забезпечення.

3.9. Рішення щодо використання технологій дистанційного навчання в освітньому процесі приймається вченою радою Інституту.

IV. Особливості організації освітнього процесу за дистанційною формою навчання

4.1. Учасниками освітнього процесу, що відбувається за дистанційною формою навчання, є:

- особи, які навчаються: студенти, слухачі (здобувачі освіти);
- науково-педагогічні працівники;
- фахівці з інформаційних технологій, адміністратори дистанційного навчання, програмісти, оператори.

4.2. Дистанційне навчання організовується за умови наявності відповідного кадрового (системного адміністратора) й системотехнічного забезпечення та здійснюється через такі форми: самостійна робота; навчальні заняття; виконання проектних завдань, контрольних робіт, практична підготовка.

4.3. Основними видами навчальних занять за дистанційною формою навчання є: лекція, семінари, практичні заняття, консультації та інші.

Лекція – один із видів навчального заняття в дистанційному навчанні, на якому студенти отримують аудіовізуальну інформацію лекційного матеріалу через засоби телекомунікаційного зв'язку як у синхронному режимі, коли студенти можуть отримувати інформацію від лектора і ставити йому запитання в реальному вимірі часу, так і в асинхронному, коли студенти отримують аудіовізуальний запис лекційного матеріалу. Допускається викладення лекційного матеріалу у вигляді веб-сторінок або іншому форматі, який допускається для використання в Інтернет (наприклад PDF).

Семінар – це навчальне заняття, що заплановане програмою навчання, під час якого відбувається обговорення вивченої теми, до якого студенти готують тези виступів на підставі виконаних завдань.

Практичне заняття – це навчальне заняття, під час якого відбувається детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формуються вміння і навички їхнього практичного застосування шляхом індивідуального виконання ними завдань (контрольних робіт), сформульованих у дистанційному курсі. Практичні заняття виконуються дистанційно, результати для перевірки викладачем розміщуються в Інтранет. Окремі практичні завдання можуть виконуватись у синхронному режимі, що визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Лабораторне заняття – форма навчального заняття, яка передбачає, що студенти особисто проводять натурні або імітаційні експерименти чи дослідження з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень конкретної навчальної дисципліни. При проведенні лабораторних робіт студенти набувають практичних навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, вимірювальною апаратурою, обчислювальною технікою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі.

Консультація – це елемент освітнього процесу, за яким студенти дистанційно отримують відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування (у формі чату, форуму та особистих повідомлень).

4.4. Лекція, консультація, семінар, практичне заняття проводяться зі здобувачами вищої освіти (слухачами) дистанційно у синхронному або асинхронному режимі відповідно до навчального плану.

4.5. Отримання навчальних матеріалів, спілкування між суб'єктами дистанційного навчання під час навчальних занять, що проводяться дистанційно, забезпечується передачею відео-, аудіо-, графічної та текстової інформації у синхронному або асинхронному режимі.

4.6. Практичне заняття, яке передбачає виконання практичних (контрольних) робіт, відбувається дистанційно в асинхронному режимі. Окремі практичні завдання можуть виконуватись у синхронному режимі.

4.7. Контрольні заходи з навчальної дисципліни (предмета) при здійсненні підготовки фахівців за дистанційною формою навчання включають проміжний (тематичний, модульний), підсумковий та інші контролю знань, умінь та навичок, набутих здобувачем освітнього процесу (слухачем) у процесі навчання.

4.8. Самостійне вивчення передбачає використання навчальних матеріалів дистанційних курсів, які студенти отримують через Інтернет за допомогою дистанційної платформи. Вимоги щодо самостійного вивчення навчального матеріалу конкретної дисципліни визначаються програмою навчальної дисципліни, методичними вказівками, інструкціями і завданнями, що містяться в дистанційному курсі.

4.9. Виконання навчального навантаження за дистанційною формою навчання має відповідати запланованому навантаженню кафедр, циклових комісій.

4.10. Оцінювання результатів практичних та лабораторних робіт відбувається викладачем дистанційно, оцінювання результатів тестування – переважно автоматично.

4.11. Результати поточного та кінцевого контролю оцінюються у порядку, що визначається Положенням про організацію освітнього процесу в Житомирському медичному інституті Житомирської обласної ради.

V. Забезпечення дистанційного навчання

5.1. Забезпечення дистанційного навчання включає такі складові:

- науково-методичне забезпечення;
- кадрове забезпечення;
- системотехнічне забезпечення;
- матеріально-технічне забезпечення.

5.2. Науково-методичне забезпечення дистанційного навчання включає:

- методичні (теоретичні та практичні) рекомендації щодо розроблення та використання педагогічно-психологічних та інформаційно-комунікаційних технологій дистанційного навчання;

- критерії, засоби і системи контролю якості дистанційного навчання;
- змістовне, дидактичне та методичне наповнення вебресурсів (дистанційних курсів) навчального плану/навчальної програми підготовки.

5.3. Кадрове забезпечення дистанційного навчання реалізується системою перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів з технологій дистанційного навчання.

5.4. Педагогічні, науково-педагогічні працівники та методисти, які безпосередньо забезпечують організацію освітнього процесу за дистанційною формою, повинні підвищувати свою кваліфікацію щодо організації та володіння технологіями дистанційного навчання.

5.5. Системотехнічне забезпечення дистанційного навчання включає:

- апаратні засоби (персональні комп'ютери, мережеве обладнання, джерела безперебійного живлення, сервери, обладнання для відеоконференц-зв'язку тощо), що забезпечують розроблення і використання веб-ресурсів навчального призначення, управління освітнім процесом та необхідні види освітньої взаємодії між суб'єктами дистанційного навчання у синхронному і асинхронному режимах;

- інформаційно-комунікаційне забезпечення із пропускнуою здатністю каналів, що надає всім суб'єктам дистанційного навчання Інституту цілодобовий доступ до веб-ресурсів і веб-сервісів для реалізації освітнього процесу у синхронному та асинхронному режимах.

5.6. Для організації дистанційного навчання використовуються:

- інструменти онлайн-спілкування та електронні ресурси й веб-сервіси в синхронному та асинхронному режимі, веб-ресурси, розроблені педагогами;
- система управління навчанням Moodle, внутрішньо інститутська система Інтранет, де розміщені навчально-методичні матеріали для проведення лекційних, семінарських занять;
- інструменти спілкування в дистанційному навчанні відповідно до наявного системотехнічного забезпечення (електронна пошта, форум, чат, відеоконференція, блог тощо).

5.7. Створюються закриті спільноти в соціальних мережах (Вайбер /Телеграм/ Фейсбук /Інстаграм) за визначеними спільно з батьками, педагогами й здобувачами освіти принципами організації груп та правилами спілкування, навчання, тестування.

5.8. Веб-ресурси освітніх дисциплін (програм), що необхідні для забезпечення дистанційного навчання, можуть містити:

- методичні рекомендації щодо їх використання, послідовності виконання завдань, особливостей контролю тощо;
- документи планування освітнього процесу (навчальні програми, навчально-тематичні плани, розклади занять);
- відео- та аудіозаписи лекцій, семінарів тощо;
- мультимедійні лекційні матеріали;
- термінологічні словники;
- практичні завдання із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;

- віртуальні тренажери із методичними рекомендаціями щодо їх використання;
- пакети тестових завдань для проведення контрольних заходів, тестування із автоматизованою перевіркою результатів, тестування із перевіркою викладачем;
- ділові ігри із методичними рекомендаціями щодо їх використання;
- електронні бібліотеки чи посилання на них;
- бібліографії;
- дистанційний курс, що об'єднує зазначені вище веб-ресурси навчальної дисципліни (програми) єдиним педагогічним сценарієм;
- інші ресурси навчального призначення.

5.9. Для забезпечення дистанційного навчання Інститут може створювати власні веб-ресурси або використовувати інші веб-ресурси, що підлягають перевірці в закладі освіти.

5.10. До матеріально-технічного забезпечення належать матеріальні об'єкти та обладнання Інституту, що забезпечують процес дистанційної форми навчання.